

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (siódma izba)

z dnia 14 marca 2019 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Zabezpieczenie społeczne – Umowa w sprawie swobodnego przepływu osób między Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi z jednej strony a Konfederacją Szwajcarską z drugiej strony – Rozporządzenie (WE) nr 883/2004 – Artykuł 3 – Przedmiotowy zakres stosowania – Składki uiszczane od dochodów z majątku obywatela francuskiego należącego do szwajcarskiego systemu zabezpieczenia społecznego – Składki przeznaczone na finansowanie dwóch świadczeń wypłacanych przez Caisse nationale française de solidarité pour l'autonomie – Bezpośredni i wystarczająco istotny związek z niektórymi działaniami zabezpieczenia społecznego – Pojęcie „świadczeń z zabezpieczenia społecznego” – Indywidualna ocena osobistych potrzeb wnioskodawcy – Uwzględnienie środków wnioskodawcy przy obliczaniu wysokości świadczeń

W sprawie C-372/18

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez cour administrative d'appel de Nancy (Francja) postanowieniem z dnia 31 maja 2018 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 7 czerwca 2018 r., w postępowaniu:

Ministre de l'Action et des Comptes publics

przeciwko

Państwu Dreyer,

TRYBUNAŁ (siódma izba),

w składzie: T. von Danwitz, prezes izby, E. Levits i C. Vajda (sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: M. Bobek,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu małżeństwa Dreyer przez J. Schaeffera, avocat,
- w imieniu rządu francuskiego przez D. Colasa i R. Coesme'a, działających w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez D. Martina i M. Van Hoofa, działających w charakterze pełnomocników,

* Język postępowania: francuski.

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,
wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. 2004, L 166, s. 1; sprostowanie Dz.U. 2013, L 188, s. 10).
- 2 Wniosek ten został przedstawiony w ramach sporu między ministrem de l'Action et des Comptes publics (ministrem finansów, Francja) a państwem Dreyerami, francuskimi rezydentami podatkowymi należącymi do szwajcarskiego systemu zabezpieczenia społecznego (zwanym dalej „państwem Dreyerami”), dotyczącego zapłaty składek należnych za rok 2015 z tytułu dochodów kapitałowych.

Ramy prawne

Prawo Unii

Umowa w sprawie swobodnego przepływu osób

- 3 Wspólnota Europejska i jej państwa członkowskie, z jednej strony, oraz Konfederacja Szwajcarska, z drugiej strony, podpisały w dniu 21 czerwca 1999 r., siedem umów, między innymi Umowę w sprawie swobodnego przepływu osób (Dz.U. 2002, L 114, s. 6, zwaną dalej „umową w sprawie swobodnego przepływu osób”). Decyzją Rady i – w odniesieniu do umowy w sprawie współpracy naukowej i technologicznej – Komisji 2002/309/WE, Euratom z dnia 4 kwietnia 2002 r. w sprawie zawarcia siedmiu umów z Konfederacją Szwajcarską (Dz.U. 2002, L 114, s. 1) owe siedem umów zostało zatwierdzonych w imieniu Wspólnoty Europejskiej i weszło w życie w dniu 1 czerwca 2002 r.
- 4 Zgodnie z preambułą Umowy w sprawie swobodnego przepływu osób umawiające się strony są „zdecydowane wprowadzić swobodny przepływ osób między sobą na podstawie postanowień stosowanych we Wspólnocie Europejskiej”.
- 5 Artykuł 8 tej umowy, zatytułowany „Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego”, stanowi:

„Umawiające się strony uwzględniają, zgodnie z załącznikiem II, koordynację systemów zabezpieczenia społecznego, szczególnie w celu:

- a) zagwarantowania równości traktowania;
- b) określenia stosowanego [właściwego] ustawodawstwa;
- c) dodania, w celu nabycia i zachowania prawa do świadczenia i obliczenia takich świadczeń, wszelkich okresów branych pod uwagę przez ustawodawstwo krajowe zainteresowanych państw [sumowania wszystkich okresów uwzględnianych w prawie poszczególnych państw w celu nabycia i zachowania prawa do świadczeń oraz obliczenia wysokości świadczeń];
- d) wypłacania świadczeń osobom mającym miejsce zamieszkania na terytorium umawiających się stron;
- e) wzmocnienia wzajemnej pomocy administracyjnej i współpracy między organami a instytucjami”.

- 6 Załącznik II do tej umowy, zmieniony decyzją nr 1/2012 Wspólnego Komitetu utworzonego na podstawie tej umowy, z dnia 31 marca 2012 r. (Dz.U. 2012, L 103, s. 51), zawiera art. 1, który brzmi:

„1. Umawiające się strony zgadzają się, w odniesieniu do koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, na stosowanie między sobą aktów prawnych Unii Europejskiej, o których mowa i które są zmieniane w sekcji A niniejszego załącznika, lub równoważnych im zasad.

2. Określenie »państwo członkowskie (państwa członkowskie)« zawarte w aktach prawnych, o których mowa w sekcji A niniejszego załącznika, oprócz państw objętych odpowiednimi aktami prawnymi Unii Europejskiej, obejmuje również Szwajcarię”.

- 7 Sekcja A omawianego załącznika odwołuje się między innymi do rozporządzenia nr 883/2004.

Rozporządzenie nr 883/2004

- 8 Artykuł 3 rozporządzenia nr 883/2004 stanowi w ust. 1 i 3:

„1. Niniejsze rozporządzenie stosuje się do całego ustawodawstwa odnoszącego się do następujących działów zabezpieczenia społecznego:

- a) świadczeń z tytułu choroby;
- b) świadczeń z tytułu macierzyństwa i równoważnych świadczeń dla ojca;
- c) świadczeń z tytułu inwalidztwa;
- d) świadczeń z tytułu starości;
- e) rent rodzinnych;
- f) świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i choroby zawodowej;
- g) zasiłków na wypadek śmierci;
- h) świadczeń dla bezrobotnych;
- i) świadczeń przedemerytalnych;
- j) świadczeń rodzinnych.

[...]

3. Niniejsze rozporządzenie stosuje się także do specjalnych nieskładkowych świadczeń pieniężnych objętych art. 70”.

- 9 Artykuł 11 ust. 1 tego rozporządzenia przewiduje:

„Osoby, do których stosuje się niniejsze rozporządzenie, podlegają ustawodawstwu tylko jednego państwa członkowskiego. Ustawodawstwo takie określane jest zgodnie z przepisami niniejszego tytułu”.

Prawo francuskie

- 10 Artykuł 1600-0 F bis code général des impôts (powszechnego kodeksu podatkowego), w brzmieniu mającym zastosowanie do okoliczności faktycznych rozpatrywanych w postępowaniu głównym, stanowił:

„I. – Opłata społeczna z tytułu dochodów z posiadanego majątku jest ustalana zgodnie z przepisami art. L. 245-14 code de la sécurité sociale (kodeksu ubezpieczeń społecznych).

[...]”.

- 11 Artykuł L. 245-16 kodeksu ubezpieczeń społecznych, w brzmieniu mającym zastosowanie do okoliczności faktycznych rozpatrywanych w postępowaniu głównym, stanowił:

„I. – Wysokość składek na ubezpieczenie społeczne, o których mowa w art. L. 245-14 i L. 245-15 wynosi 4,5%.

II. – Wpływy ze składek określonych w ust. I dzielone są następująco:

- część odpowiadająca stawce 1,15% przypada Caisse nationale de solidarité pour l'autonomie (krajowej kasie solidarności na rzecz samowystarczalności);

[...]”.

- 12 Artykuł L. 14-10-1 code de l'action sociale et des familles (kodeksu społecznego i rodzinnego) stanowi:

„I. – Caisse nationale de solidarité pour l'autonomie ma następujące zadania:

1) Przyczynianie się do finansowania działań zapobiegających utracie autonomii przez osoby starsze i niepełnosprawne, w domu i w instytucjach, jak również do finansowania wsparcia dla opiekunów rodzinnych, przy jednoczesnym poszanowaniu równego traktowania zainteresowanych osób na całym terytorium;

[...]

10) Przyczynienie się do finansowania inwestycji mających na celu dostosowanie pomieszczeń do standardów technicznych i bezpieczeństwa, modernizację użytkowanych pomieszczeń oraz stworzenie nowych miejsc w instytucjach, usługach społecznych i medyczno-społecznych;

[...]”.

- 13 Artykuł L. 14-10-4 tego kodeksu brzmi następująco:

„Źródłem przychodów Caisse nationale de solidarité pour l'autonomie są:

[...]

2) Dopłata do opłaty społecznej, o której mowa w art. L. 245-14 kodeksu ubezpieczeń społecznych oraz dopłata do opłaty społecznej, o której mowa w art. L. 245-15 tego kodeksu. Wspomniane dopłaty są ustalane, kontrolowane, pobierane i wymagane na tych samych warunkach i przy zastosowaniu tych samych sankcji, które mają zastosowanie do tych opłat społecznych. Ich wysokość wynosi 0,3%;

[...]”.

14 Artykuł L. 232-1 omawianego kodeksu stanowi:

„Każda osoba mająca miejsce zamieszkania we Francji, która nie jest w stanie ponieść konsekwencji braku lub utraty samowystarczalności związanych ze swoim stanem fizycznym lub psychicznym ma prawo do zasiłku dla osób starszych o ograniczonej samodzielności przeznaczonego na finansowanie opieki dostosowanej do swoich potrzeb.

Wspomniany zasiłek, ustalony na warunkach identycznych na terytorium całego państwa, przeznaczony jest dla osób, które niezależnie od otrzymywanej opieki, potrzebują pomocy przy wykonywaniu podstawowych czynności życiowych, lub których stan wymaga regularnego nadzoru”.

15 Artykuł L. 232-2 tego samego kodeksu głosi:

„Zasiłek dla osób starszych o ograniczonej samodzielności, który ma charakter świadczenia rzeczowego, przyznaje się na wniosek, w granicach taryf określonych w rozporządzeniu, osobie, która wykaże, że ma stałe i legalne miejsce zamieszkania oraz że spełnia przesłanki dotyczące wieku i utraty samowystarczalności, oceniane za pomocą wskaźników krajowych, również określonych w przepisach wykonawczych”.

16 W myśl art. L. 232-4 kodeksu społecznego i rodzinnego:

„Zasiłek dla osób starszych o ograniczonej samodzielności jest równy kwocie części planu pomocy, z której korzysta beneficjent, pomniejszonej o udział własny.

Udział własny jest obliczany i aktualizowany 1 stycznia każdego roku, na podstawie środków, którymi ta osoba dysponuje, ustalanych zgodnie z warunkami określonymi w art. L. 132-1 i L. 132-2 oraz wysokością planu pomocy, według skali krajowej, aktualizowanej co roku w dniu 1 stycznia na podstawie art. L 232-3-1.

[...]”.

17 Artykuł L. 245-1 rzeczonoego kodeksu brzmi następująco:

„I. Każda osoba niepełnosprawna, która ma stałe i legalne miejsce zamieszkania we Francji metropolitalnej, na terytorium jednostek samorządu terytorialnego określonych w art. L. 751-1 kodeksu ubezpieczeń społecznych albo Saint-Pierre-et-Miquelon, która nie osiągnęła wieku określonego w dekrete, a której niepełnosprawność spełnia kryteria ustanowione przez dekret z uwzględnieniem w szczególności charakteru i wagi potrzeb wymagających wsparcia w świetle planów życiowych, przysługuje prawo do świadczenia wyrównawczego, które ma charakter świadczenia rzeczowego udzielanego, w zależności od wyboru beneficjenta, w naturze lub w formie pieniężnej.

Jeżeli osoba spełnia warunki wieku uprawniające do zasiłku przewidzianego w art. L. 541-1 kodeksu ubezpieczeń społecznych, prawo do świadczenia wyrównawczego nabywane jest na warunkach przewidzianych w art. III niniejszego artykułu.

W przypadku gdy beneficjentowi świadczenia wyrównawczego przysługuje nabyte prawo podobne w ramach systemu zabezpieczenia społecznego, kwoty wypłacone z tego systemu odejmuje się od kwoty świadczenia wyrównawczego na warunkach określonych w dekrete.

[...]”.

18 Artykuł L. 245-6 wspomnianego kodeksu stanowi:

„Świadczenie wyrównawcze jest przyznawane na podstawie taryf i kwot ustalonych według rodzaju wydatków, w granicach stawki na opiekę, które mogą się różnić w zależności od środków beneficjenta. Maksymalne kwoty, taryfy i stawki świadczenia pielęgnacyjnego ustalane są w drodze rozporządzenia ministra właściwego ds. osób niepełnosprawnych. Warunki, zasady oraz okres przysługiwania tego świadczenia są określone w dekrete.

Ze środków uwzględnianych do określenia stawki świadczenia pielęgnacyjnego, o którym mowa w poprzednim akapicie, wyłączone są:

- dochody uzyskiwane z działalności zawodowej zainteresowanego;
- świadczenia tymczasowe, świadczenia i renty dożywotnie wypłacane ofiarom wypadków przy pracy lub osobom pozostającym na ich utrzymaniu, o których mowa w art. 81 pkt 8 powszechnego kodeksu podatkowego;
- dochody zastępcze, których wykaz określa rozporządzenie;
- dochody z działalności współmałżonka, partnera, osoby, z którą zainteresowana osoba zawarła cywilny pakt solidarności, opiekuna rodzinnego, który mieszkając w gospodarstwie domowym tej osoby, zapewnia skuteczną pomoc, rodziców, nawet jeżeli dana osoba wspólnie z nimi zamieszkuje;
- dożywotnie renty, o których mowa w art. 199 septies ust. I pkt 2 powszechnego kodeksu podatkowego, gdy zostały one ustanowione przez osobę niepełnosprawną dla niej samej lub na jej rzecz przez jej rodziców lub przedstawiciela ustawowego, jej dziadków, jej braci i siostry lub jej dzieci;
- niektóre świadczenia społeczne o specjalnym przeznaczeniu, których wykaz jest określony w rozporządzeniu”.

Spór w postępowaniu głównym i pytanie prejudycjalne

- 19 Państwo Dreyerowie są obywatelami francuskimi, zamieszkującymi we Francji, gdzie mają też swoją rezydencję podatkową. Pan Dreyer, obecnie na emeryturze, przez całą swą karierę zawodową pracował w Szwajcarii. On i jego małżonka należą do szwajcarskiego systemu zabezpieczenia społecznego.
- 20 Decyzją z dnia 31 października 2016 r., utrzymaną w mocy decyzją z dnia 6 grudnia 2016 r., francuski organ podatkowy nałożył na państwo Dreyerów, z tytułu dochodów z posiadanego majątku uzyskanych we Francji w 2015 r. w formie dochodów kapitałowych, obowiązek zapłaty powszechnej składki na ubezpieczenie społeczne, składki na spłatę długu społecznego, opłaty społecznej, opłaty dodatkowej oraz opłaty solidarnościowej (zwanych dalej łącznie „spornymi składkami”). Składki te są przeznaczone na finansowanie trzech francuskich instytucji, mianowicie Fonds de solidarité vieillesse (funduszu solidarności z osobami starszymi, zwanego dalej „FSV”), Caisse d’amortissement de la dette sociale (kasy na rzecz redukcji zadłużenia systemu zabezpieczenia społecznego, zwanej dalej „CADES”) oraz Caisse nationale de solidarité pour l’autonomie (krajowej kasy solidarności na rzecz samowystarczalności, zwanej dalej „CNSA”).
- 21 Uznawszy, że świadczenia, którymi zarządza FSV, CADES i CNSA i które są finansowane ze spornych składek, są świadczeniami z zabezpieczenia społecznego, państwo Dreyerowie zakwestionowali przed tribunal administratif de Strasbourg (sądem administracyjnym w Strasburgu, Francja) obowiązek uiszczenia wspomnianych składek, podnosząc, że byli objęci szwajcarskim systemem zabezpieczenia społecznego i na podstawie zasady objęcia ustawodawstwem jednego tylko państwa członkowskiego

wynikającej z rozporządzenia nr 883/2004 nie musieli odprowadzać składek na finansowanie francuskiego systemu zabezpieczenia społecznego. Wyrokiem z dnia 11 lipca 2017 r. tribunal administratif de Strasbourg (sąd administracyjny w Strasburgu) uwzględnił skargę państwa Dreyerów i zwolnił ich z obowiązku zapłaty wszystkich spornych składek.

- 22 *Ministre de l'Action et des Comptes publics* zaskarżył ten wyrok do sądu odsyłającego, *cour administrative d'appel de Nancy* (apelacyjnego sądu administracyjnego w Nancy, Francja).
- 23 Sąd ten potwierdził najpierw, zgodnie z orzeczeniem tribunal administratif de Strasbourg (sądu administracyjnego w Strasburgu), że państwo Dreyerowie winni być zwolnieni z obowiązku zapłaty spornych składek na FSV i CADES, czyli powszechnej składki na ubezpieczenie społeczne, składki na spłatę długu społecznego, opłaty społecznej, opłaty dodatkowej oraz części opłaty solidarnościowej. Zdaniem sądu odsyłającego ta część spornych składek ma bezpośredni i wystarczająco istotny związek z niektórymi działami zabezpieczenia społecznego i w związku z tym podlega zasadzie objęcia ustawodawstwem jednego tylko państwa członkowskiego, przewidzianej w art. 11 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004. W związku z tym, skoro państwo Dreyerowie należą do szwajcarskiego systemu zabezpieczenia społecznego, nie mogą – w myśl orzecznictwa wynikającego z wyroku z dnia 26 lutego 2015 r., *de Ruyter* (C-623/13, EU:C:2015:123) – podlegać we Francji obowiązkowi opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, z których jest finansowany francuski system zabezpieczenia społecznego.
- 24 Sąd odsyłający ma natomiast wątpliwości, czy część spornych składek przeznaczona na CNSA, a mianowicie część opłaty społecznej i opłaty dodatkowej, również można uznać za finansowanie świadczeń z zabezpieczenia społecznego w rozumieniu rozporządzenia nr 883/2004, a zatem za mające bezpośredni i wystarczająco istotny związek z niektórymi działami zabezpieczenia społecznego.
- 25 W tym względzie sąd odsyłający przypomina, odwołując się do pkt 37 wyroku z dnia 21 lutego 2006 r., *Hosse* (C-286/03, EU:C:2006:125), że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału dane świadczenie można uznać za „świadczenie z zabezpieczenia społecznego”, jeżeli jest ono przyznawane beneficjentowi ze względu na zaistnienie stanu faktycznego określonego w przepisach, bez przeprowadzania jakiegokolwiek indywidualnej i uznaniowej oceny jego potrzeb osobistych, oraz jeżeli dotyczy ono jednego z rodzajów ryzyka wyliczonych w art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004.
- 26 W odniesieniu do dwóch świadczeń z CNSA finansowane z części spornych składek, a mianowicie zasiłku dla osób starszych o ograniczonej samodzielności (*allocation personnalisée d'autonomie*, zwanego dalej „APA”) oraz świadczenia wyrównawczego z tytułu niepełnosprawności (*prestation compensatoire du handicap*, zwanego dalej „PCH”) sąd odsyłający jest przekonany, że druga przesłanka wspomniana w poprzednim punkcie jest spełniona. Zastanawia się natomiast, czy w pełni spełniona jest również przesłanka pierwsza. Otóż, chociaż w ocenie sądu odsyłającego APA i PCH są przyznawane bez uznaniowej oceny osobistych potrzeb wnioskodawcy na podstawie prawnie określonych kryteriów, to jego zdaniem, powtarzając argument podniesiony przez ministra finansów, nie można uznać, że APA i PCH są przyznawane bez indywidualnej oceny potrzeb osobistych beneficjentów, ponieważ ostateczna ich kwota zależy od poziomu środków, jakimi dysponują owi beneficjenci, lub różni się w zależności od tych środków.
- 27 W tych okolicznościach *cour administrative d'appel de Nancy* (apelacyjny sąd administracyjny w Nancy) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy składki przeznaczone na [CNSA], które przyczyniają się do finansowania [APA i PCH], mają bezpośredni i wystarczająco istotny związek z niektórymi działami zabezpieczenia społecznego wymienionymi w art. 3 rozporządzenia [nr 883/2004], a wobec tego wchodzą w zakres stosowania tego rozporządzenia z tego tylko względu, że odnoszą się do jednego z rodzajów ryzyka wymienionych w art. 3 i są przyznawane bez jakiegokolwiek uznaniowości na podstawie prawnie określonej sytuacji?”.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

- 28 Poprzez pytanie prejudycjalne sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy wykładni art. 3 rozporządzenia nr 883/2004 należy dokonywać w ten sposób, że świadczenia takie jak APA i PCH można, w celu uznania ich za „świadczenia z zabezpieczenia społecznego” w rozumieniu tego przepisu, uznać za przyznawane bez jakiegokolwiek indywidualnej oceny osobistych potrzeb beneficjenta, w sytuacji gdy ustalenie ich wysokości jest uzależnione od środków, jakimi dysponuje beneficjent, lub zmienia się w zależności od tych środków.
- 29 Na wstępie należy zauważyć, że art. 8 umowy w sprawie swobodnego przepływu osób stanowi, iż umawiające się strony uwzględniają, zgodnie z załącznikiem II do wspomnianej umowy, koordynację systemów zabezpieczenia społecznego szczególnie w celu określenia stosowanego ustawodawstwa oraz wypłacania świadczeń osobom mającym miejsce zamieszkania na terytorium umawiających się stron. W sekcji A pkt 1 załącznika II do tej umowy przewidziano stosowanie pomiędzy umawiającymi się stronami rozporządzenia nr 883/2004. W związku z tym, skoro zgodnie z art. 1 ust. 2 załącznika II do tej umowy „określenie »państwo członkowskie (państwa członkowskie)« zawarte w aktach prawnych, o których mowa w sekcji A niniejszego załącznika, oprócz państw objętych odpowiednimi aktami prawnymi Unii Europejskiej, obejmuje również Szwajcarię”, przepisy tego rozporządzenia obejmują również Konfederację Szwajcarską (wyrok z dnia 21 marca 2018 r., Klein Schiphorst, C-551/16, EU:C:2018:200, pkt 28).
- 30 W tych okolicznościach sytuacja skarżących w postępowaniu głównym, obywateli państwa członkowskiego, należących do szwajcarskiego systemu zabezpieczenia społecznego, jest objęta zakresem stosowania rozporządzenia nr 883/2004 (zob. analogicznie wyrok z dnia 21 marca 2018 r., Klein Schiphorst, C-551/16, EU:C:2018:200, pkt 29).
- 31 Odnosząc się do istoty zadanego pytania, należy przypomnieć, że rozróżnienie między świadczeniami objętymi zakresem zastosowania rozporządzenia nr 883/2004 a świadczeniami wyłączonymi z tego zakresu opiera się zasadniczo na elementach składowych każdego świadczenia, w szczególności na celach i przesłankach jego przyznania, a nie na fakcie, że świadczenie zostało lub nie zostało zakwalifikowane przez prawodawstwo krajowe jako świadczenie z zabezpieczenia społecznego [zob. podobnie w szczególności wyroki: z dnia 5 marca 1998 r., Molenaar, C-160/96, EU:C:1998:84, pkt 19; z dnia 16 września 2015 r., Komisja/Słowacja, C-433/13, EU:C:2015:602, pkt 70; z dnia 25 lipca 2018 r., A (pomoc dla osoby niepełnosprawnej), C-679/16, EU:C:2018:601, pkt 31].
- 32 Z orzecznictwa Trybunału wynika w tym względzie, że dane świadczenie można uznać za „świadczenie z zabezpieczenia społecznego”, jeżeli jest przyznawane beneficjentowi ze względu na zaistnienie określonego w przepisach prawnych stanu faktycznego, bez przeprowadzania w konkretnym przypadku jakiegokolwiek indywidualnej i uznaniowej oceny potrzeb osobistych, oraz jeżeli dotyczy ono jednego z rodzajów ryzyka wyliczonych w art. 3 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004 [zob. podobnie w szczególności wyroki: z dnia 27 marca 1985 r., Hoeckx, 249/83, EU:C:1985:139, pkt 12–14; z dnia 16 września 2015 r., Komisja/Słowacja, C-433/13, EU:C:2015:602, pkt 71; z dnia 25 lipca 2018 r., A (pomoc dla osoby niepełnosprawnej), C-679/16, EU:C:2018:601, pkt 32].
- 33 Odnosząc się do pierwszej przesłanki wspomnianej w poprzednim punkcie należy przypomnieć, że jest ona spełniona, w sytuacji gdy świadczenie jest przyznawane w odniesieniu do obiektywnych kryteriów, które jeśli są spełnione, uprawniają do świadczenia, przy czym właściwy organ nie może brać pod uwagę innych okoliczności osobistych [zob. podobnie w szczególności wyroki: z dnia 16 lipca 1992 r., Hughes, C-78/91, EU:C:1992:331, pkt 17; z dnia 16 września 2015 r., Komisja/Słowacja, C-433/13, EU:C:2015:602, pkt 73; z dnia 25 lipca 2018 r., A (pomoc dla osoby niepełnosprawnej), C-679/16, EU:C:2018:601, pkt 34].

- 34 W tym względzie Trybunał orzekł już, w odniesieniu do świadczeń, których przyznanie lub odmowa przyznania, a także wysokość jest uzależniona od dochodów beneficjenta, że przyznawanie takich świadczeń nie zależy od indywidualnej oceny osobistych potrzeb wnioskodawcy, ponieważ chodzi o obiektywne i prawnie określone kryteria, które dają prawo do tego świadczenia, przy czym właściwy organ nie może brać pod uwagę innych okoliczności osobistych (zob. podobnie w szczególności wyroki: z dnia 2 sierpnia 1993 r., Acciardi, C-66/92, EU:C:1993:341, pkt 15; z dnia 18 lipca 2006 r., De Cuyper, C-406/04, EU:C:2006:491, pkt 23; z dnia 16 września 2015 r., Komisja/Słowacja, C-361/13, EU:C:2015:601, pkt 52).
- 35 Trybunał wyjaśnił też, w pkt 38 wyroku z dnia 25 lipca 2018 r., A (pomoc dla osoby niepełnosprawnej) (C-679/16, EU:C:2018:601), że aby wykluczyć spełnienie pierwszej przesłanki, o której mowa w pkt 32 niniejszego wyroku, uznaniowa ocena indywidualnych potrzeb beneficjenta rozpatrywanego świadczenia dokonywana przez właściwy organ musi odnosić się przede wszystkim do przesłanek nabycia prawa do świadczenia. Powyższe stwierdzenia pozostają prawdziwe, *mutatis mutandis*, odnośnie do indywidualnego charakteru dokonywanej przez właściwy organ oceny osobistych potrzeb beneficjenta danego świadczenia.
- 36 Co się tyczy świadczeń rozpatrywanych w postępowaniu głównym, z akt sprawy przedłożonych Trybunałowi wynika, że prawo do APA ma każda osoba powyżej 60. roku życia, która utraciła samowystarczalność w świetle określonych kryteriów i która ma stałe i legalne miejsce zamieszkania we Francji. Jeśli chodzi o PCH, prawo do niego ma co do zasady każda osoba niepełnosprawna, która ukończyła 60 lat i która ma stałe i legalne miejsce zamieszkania we Francji, a której niepełnosprawność spełnia pewną liczbę określonych kryteriów. Nie ma wątpliwości, że uprawnienie do tych dwóch świadczeń jest niezależne od środków, jakimi dysponuje wnioskodawca. Chociaż środki te są brane pod uwagę w celu określenia rzeczywistej kwoty, która zostanie wypłacona beneficjentowi, to z art. L. 232-4 i L. 245-6 kodeksu społecznego i rodzinnego wynika, że kwota ta jest w istocie obliczana na podstawie obiektywnych kryteriów mających zastosowanie do wszystkich beneficjentów bez rozróżnienia w zależności od poziomu środków, jakimi dysponują.
- 37 Z powyższych przepisów kodeksu społecznego i rodzinnego wynika zatem, że uwzględnienie środków beneficjenta nie dotyczy przesłanek nabycia prawa do APA i PCH, ale sposobów obliczania wysokości tych świadczeń, które są przyznawane po spełnieniu przez wnioskodawcę przesłanek nabycia prawa do tych świadczeń, niezależnie od poziomu środków, jakimi dysponuje.
- 38 Z powyższych rozważań wynika, że uwzględnienie środków beneficjenta wyłącznie w celu obliczenia rzeczywistej kwoty APA lub PCH na podstawie obiektywnych i prawnie określonych kryteriów nie oznacza, że właściwy organ dokonuje indywidualnej oceny osobistych potrzeb beneficjenta.
- 39 Wbrew temu, co twierdzi rząd francuski w swoich uwagach na piśmie, konieczność oceny, do celów przyznania APA i PCH, stopnia utraty samowystarczalności lub niepełnosprawności wnioskodawcy również nie oznacza indywidualnej oceny osobistych potrzeb wnioskodawcy. Z akt sprawy przedłożonych Trybunałowi wynika bowiem, że ocena „utruty samowystarczalności” (w przypadku APA) i „niepełnosprawności” (w przypadku PCH) jest przeprowadzana przez lekarza lub zespół złożony z lekarzy i pracowników socjalnych bądź też przez wielodzinowy zespół w oparciu o predefiniowane wskaźniki, wykazy i repozytoria, czyli, w myśl orzecznictwa przypomnianego w pkt 34 niniejszego wyroku, na podstawie obiektywnych i prawnie określonych kryteriów, które, po spełnieniu, powodują nabycie prawa do danego świadczenia. W tych okolicznościach nie można twierdzić, że przyznawanie APA i PCH zależy od indywidualnej oceny osobistych potrzeb wnioskodawcy, w rozumieniu orzecznictwa przytoczonego w pkt 32 niniejszego wyroku.
- 40 Ponadto, wbrew twierdzeniom rządu francuskiego zawartym w uwagach na piśmie, APA i PCH nie można traktować jako „specjalnych nieskładkowych świadczeń pieniężnych w rozumieniu art. 3 ust. 3 rozporządzenia nr 883/2004. Jak bowiem wynika zarówno z powyższych rozważań, jak również z rozważań sądu odsyłającego przypomnianych w pkt 26 niniejszego wyroku, ponieważ dwie

kumulatywne przesłanki wspomniane w pkt 32 tego wyroku są spełnione, wobec czego zarówno APA, jak i PCH należy uznać za „świadczenia z zabezpieczenia społecznego”, nie ma potrzeby badać, czy oba świadczenia można również uznawać za „specjalne nieskładkowe świadczenia pieniężne”, gdyż Trybunał orzekł już, że obie kategorie tych świadczeń wykluczają się wzajemnie (zob. podobnie wyroki: z dnia 21 lutego 2006 r., Hosse, C-286/03, EU:C:2006:125, pkt 36; z dnia 16 września 2015 r., Komisja/Słowacja, C-433/13, EU:C:2015:602, pkt 45).

- 41 W świetle powyższych rozważań na zadane pytanie należy udzielić następującej odpowiedzi: wykładni art. 3 rozporządzenia nr 883/2004 należy dokonywać w ten sposób, że świadczenia takie jak APA i PCH można, w celu uznania ich za „świadczenia z zabezpieczenia społecznego” w rozumieniu tego przepisu, uznać za przyznawane bez jakiegokolwiek indywidualnej oceny osobistych potrzeb beneficjenta, gdyż środki, jakimi ów beneficjent dysponuje, są uwzględniane wyłącznie w celu ustalenia rzeczywistej kwoty świadczenia na podstawie obiektywnych i prawnie określonych kryteriów.

W przedmiocie kosztów

- 42 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (siódma izba) orzeka, co następuje:

Wykładni art. 3 rozporządzenia (WE) nr 883/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego należy dokonywać w ten sposób, że świadczenia takie jak zasiłek dla osób starszych o ograniczonej samodzielności i świadczenie wyrównawcze z tytułu niepełnosprawności można, w celu uznania ich za „świadczenia z zabezpieczenia społecznego” w rozumieniu tego przepisu, uznać za przyznawane bez jakiegokolwiek indywidualnej oceny osobistych potrzeb beneficjenta, gdyż środki, jakimi ów beneficjent dysponuje, są uwzględniane wyłącznie w celu ustalenia rzeczywistej kwoty świadczenia na podstawie obiektywnych i prawnie określonych kryteriów.

Podpisy